

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél „ . . . 2 frt 50 kr.
Negyed „ . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legelőnyösebben számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Hochsutfca 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szá m ára 8 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Az orsz. kiállítás érdekében.*

Városunkban a kiállítási bizottság a legnagyobb tevékenységet fejt ki az érdeklődés nagyobb mérvben felkeltésére — de fájtalom, mint mindenben, hogy a téren is a legszegényesebbek között és élni nem tudás nyugoz le bennünket.

Hányszor kellett ezen rövid idő alatt is, mióta a kiállítási mozgalom megindult, hallani, hogy nekünk mi kiállítási valónk sincsen, kár a pénzért és időért, hogy ez eszmével foglalkozunk, mert iparosságunk nincs azon helyzetben, hogy kiállíthatson stb. stb.

Pedig ez nem áll uraim!
Nem igaz ebből egy szó sem!
Nem szabad, hogy igaz legyen, mert ez volna a legszegényesebb szegénységi bizonyítvány, mit önmagunkról kiállítanánk!

És ha sajnosan igaz volna: akkor még épen ezt a keserű igazságot előadhatni a szeméremesség titánai, és életrevalóságunkat legalább mutatni, eszélesség és önmagunk iránti köteles tisztelet egyaránt sugalnia.

Nézünk csak meg azt a kis Kalocsát, mely 1876-ban törvényesének megtartásáért eget földet mozgásba hozott, míg Baja télen közönyvel nézte, hogy a városi özszejlet előmozdításának ropant tényezője, törvényesége, mint siklik ki kezéből. Nézünk csak azt a kis Kalocsát, mely a szécsényi vári kiállításon oly megszégyenítően eletűnk került, ma is annyira élénk szeretet, hogy jól kell iparkodunk, ha csak elérni is akarjuk.

Az utolsó kiállítás ugyanis 2 ropant teremben százakra menő kiállítási tárgyakat halmozott föl Kalocsa és 29 iparos a tért a legnagyobb kitüntetéssel vissza a versenytérről — holott Bajáról

* Drescher Rezső úr felolvasásából.

TÁROZA.

A tóvölgyi vezérifjak.

— Életrkép. —

Tolnai Jánostól.

(Vége.)

Csak a nögyélet jött nehéz helyzetbe. Az most igazán nem tudta, hogy kire bizza a rendezést: Ezelőtt mindig Muki és Pepi együtt vállalták azt el, de erről most szó sem lehetett. A nögyélet pedig tudta, hogy bármelyiknek adja azt, majd biztos lehet róla, hogy egy csomó tagja kimarad így hát mint rendesen történi szokott, „a kettő közü a harmadik” módot kellett választani. És az eles asszonyi ez fejen is talált a szegét: maga vette kezébe a rendezést s ferít nem is bízott meg azt. Két legyet csapott le egy ütessel: megalatorta összes tagjait, nem sértett meg senkit és rendkívül érdekessé tette a mulatságot, mert asszonyi vezényszoa táncolni a negyest még Tóvölgy is újsg volt.

A bíának sikere teljes volt. A közönség majdnem kinyomta a „Bika” vendéglő nagyszobájában volt alakítva. Előn Vedresné állott, kinek a vállára tüzött rendezői jelvény pompásan illett. Segédkeztek neki a szép ügyesnek, a kacsák szolgabírókné, ezután a Solyom ügyvéd halál felesége s még néhány menyecske, szine java a tóvölgyi bolygólagnak.

A siker örösi volt. Tóvölgy és vidékének ifjúsága egészen lázban volt. Se Szócs Pepi, se Kacsó Muki nem képezték a mulatság központját, hanem a válszalagos menyecskek és annak szép vezere felé fordult minden szem. Azok rendezték csak a tánczot! Pervezsegyfúrálást ök nem túrték a vezetéseük alatti táborban. Hej ha asszony a parancsoló, minden másként megy.

e kiállításán mindösszesen csak két szál ember jelent meg és ezek közül is az egyik vízözön előtti izlésű primitív készítményekkel.

Ma pedig Kalocsán már minden szabizottság jelentett be kiállítást; értesüléseim szerint addig is már százakra menő tárgyakkal — holott Baján még csak ott vagyunk, hogy a szabizottságok elnökei nem képesek még csak ilést sem összehozni, például az iparosság legnagyobb részét magába foglaló ruházati csoportban ennek érdemes elnöke bár mintegy 162 iparost hívott össze, csaknem a kötéllal kellett 4—5 embert fognia, kik aztán szintén látva a lesújtó közönyt, elcsüggedtek, és minden érdemleges tárgyalás vagy határozat hozástól tartózkodtak.

Pedig nem igaz az, hogy Kalocsának még pár száz iparosával szemben az utolsó népszámlálás adatai szerint is ezernél többet számláló, tehát számarányban is sokkal nagyobb iparosságunk olyannyira tehetetlen, földhöz tapadt szegény volna, mert nekünk, hála az égnek, igen is van sok, igen tisztas, ügyes, derék és eléggé módos iparosságunk, tehát igen is vannak kiállítási képes egyéneink, és így kiállítási való készítményünk s azért önbizalmunkat elveszíteni és csüggeteg semmittevesse fejbőlintva, nálunk sokkal kisebb városoktól túlszárnyaltatásunkat nézni, bevárni, semmi okunk nincs, mert hisz nálunk ugy a városnak egy nagyobb kereskedelmi összkötöttesre alkalmazható földrajzi fekvésénél, mint a megélhetési és termelési viszonyok olcsó voltánál fogva nemcsak a könnyű kereset, de a legnagyobb iparfejődés minden feltétele adva van, úgy hogy a termelési erőek meadowsége tisztán iparos közönségünk akarat-hiányán múlik.

Igen, a közöny és akarat hiánya az, a mi valahányszor a társadalmi és

közeleti forgolódásunkban valami nehezebb eszme villag meg, jobb törekvésűnket a tuncyá mindennapiasság rögehez rántja le, avagy országos politika és ugynevezett magasabb célok utáni avatatlant, nevetéséges kapkodás szíjja fel.

A legnagyobb baj az, hogy sokan vannak, igen sokan, kik mindent a kormánnyól és közhataloságotól, társadalmi átalakulásoktól és művelődési intézményektől, munkás- és egyéb egyesületektől, akárcsak és mindenkitől, csak saját kezűktől és fejüktől nem várnak, nem keresik azt, hogy állapotukat javítsák, életüket kellemezzék tegék; — pedig ezt egyesegegyűl fáradságot nem ismerő küzdés, munkásság és a legszigorubb lelkiismeretességgel teljesített kölesség tudata nyujtja csak, mert a legjobb törvények és intézmények csak a becsületes szorgalmu törekvés gyümölcsét biztosíthatják, de olyan törvény és intézmény nincs, mely a tétlent iparkodóvá, a gondatlant előrelátóvá, a korhelyt józanná tegye, a mely tehát e gyümölcsök megszerzésére tevékony segélyt nyujtathasson — ha ehhez önnön erőnk, önnön bátorságunk, saját munkánk nem járul.

De úgy van az ember: szerető a hirt, a hasznót, de fáradságot nem.

„Vagyódnak az áru után — mondja Carlyle — de árat sokaljuk, s így ácsorgunk kora reggeltől késő estig, alkudozva a sorssal, míg ránk borul a tehetetlenség éje, s vásáruknak vége, vége.”

Igen, uraim, munka és küzdés az ember élete, s ki a munkát nem tanulja meg igazán, az élni sem tudhat soha, mert valamint a jellem nem fejlődik szilárdra, ha csak nem küzdésben, az értelmi tehetőség nem érik, ha csak nem munkás művelés által, az izlés nem finomul, hacsak nem az érvelő és emlékező tehetőség erős fogylmezése és a szellemi erők arányos idomítása által: olyképen

Vedresné előparancsoló a szolgazemélyzetet, de senki sem tudta, vagy nem akarta tudni, hogy került a szobába a pézsmazagu levél.

Midőn Vedres hivatatos órája után hazajött, néze kacagva borult a nyakába:

— Nem érzesz valami illatot édesem?

— De bíb isten, épen kérdezi akarom, hogy mi az?

— Dicsőségem és hódításaim illata.

Ime olvasd.

Vedres kezébe vette a két levelet és olvasta. Kezdetben mosolygott, aztán el komolyodott.

— No majd megtanitom azt a két fickót, így szölt végre gondolkozás után. En sem vagyok még olyan öreg ur, kivel paczkázní lehet.

— No no, öregem, válaszolt az asszony, miközben puha kezecskéivel elismarta a ránczokat ferít homlokáról; ki fog ily gyerekéssel járni haraga jönni.

Megfogta a férj kezzeit, az íróasztalhoz vezette, leültette, papirt és tollat adott eléje s így szölt:

— Ird a szíb monddok.

Vedres engedelmelkedett.

„Kedves fiatal barátom!

Nőm épen kedvező életemnek, a lekvárositáskák készítésének fáradságos és időrabló munkájával van elfoglalva, azért engem kért meg, hogy hozzá intézett megtisztelt soraiért őszinte köszönetet kifejezzem, s egyzersmind azzal is megbízott, hogy illatos levelekélt ide zártva visszazáramtassam, mert nézte szerint az este, ha őn szívet hűmen lánczával majdan valamely bájos hadjónok fűzné, örne néve nagyon nyugtalanító tudat lenne, hogy van nő, ki oly okmányokat bír öntől, mint e levél.

Nőm üdvözlötletet tolmácsolva vagyok önzinte tisztelője, Vedres Ágost.”

Vedres csodálkozva tekintett nejére. Ez pedig mosolyogva így szölt:

bizonyos az, hogy nem üvegházak védett kertekben, hanem a kemény alpesi sziklák közt, a vad viharokban nőnek a legszivósabb növények; és olyképen bizonyos az, hogy az igazán erős elhatározásban, az igazán erős munkabírásban befelkáz azon erő és varázs, mely megcsufolja a praedestiniáció tanát és önon tetszése szerinti sorsot teremt, mert mint Petőfink is mondjá:

„Félnék ab a sors, csak csaból,
A bátraktól szalad,
Kik szembeszállanak vele,
Azért ne hagyj magad!”

Igen, uraim, ne hagyjuk magunkat, és ha igaz volna is, mit nem hiszek, hogy volnánk bár annyira tehetetlen gyenge báb, mit kény és kedv szerint lők a sors idebb-odább, vegyünk erőt abból a mindenki által észlelhetett tapasztalatból, hogy ha ez a világ nem is mosolygós, mert folytonosan keresélg képes és becsületes embereket és ezek tevékenységét már önérdékből is felhasználja; vegyünk erőt abból a tapasztalatból, hogy a legrendkívülbb sikerek is azon szakadatlan munkásság következményei, a milyennel és a melyhez hasonló körülmények között, hasonló kerentékek mellett csüggedetlen, erős akaratral kevés ember van, ki hasonló eredményt ne tudna felmutatni, — vegyünk erőt mindezekből arra, hogy a nemzeti önérvényesülés, a nemzeti felettség azon érettségi vizsgáján, melyről az iméut bővebben szótlan, mint az ország egyik intelligens, előlék közelete, e város és annak erre hivatott minden egyes érdemes polgára, városunkhoz, ennek feladatához, önmagunkhoz méltón megjelenehessünk, a nagy német költő azon biztató szavára ügyelve: hogy a Mindenható az embereknék elég hosszú kart adott arra, hogy a csillagokat elérje vele, csak ne legyen rest, éretők amazzt kinyujtani.

— Most pedig ird le ezt még egy példányban.

Mig Vedres ezt megselekedte, neje két rózsaszín levélborítékot vett elő, melyeket gondosan néhány csepp parfüm-mel meglocsolst s aztán sájközéül irta rá a címeket.

Mikor Vedres kászé volt a másolattal, neje az egyik példányt Szécs Pepi levelel a Kacsó Mukinak címzett borítékba tette. A másikat Kacsó Mukival a Szécs Pepinek címizette. Aztán kiment s a szobaleánytal elküldé a két rózsaszín levelet.

A visszatért Vedresné még mindig komolyan taláta ferjét.

— De Margit lellem, így szölt ez, rossz az ilyen dolgokkal tréfálni.

— Oh te gyáva, — szölt Margit gonosz mosolylyal, mitől se félj, úgy el tagadja a két urf a kapott leveleket, mint annak a rendje!

Pepinek is, Mukinak is erősen dobogott a szíve, mikor a lány az illatos levelet hozta nekik. De nagyon is fanyarrá vált arcuk mosolygása, midőn annak tartalmát olvasták.

Előszó Szécs Pepi kaptá meg a levelet. Midőn Kacsó Muki szerelmi nyilatkozatát megpillantotta, az a gondolat villant meg agyában, hogy az asszony csak tévedésből küldte el neki Muki levelet, melyet meg akart tartani s ferjével csak azért iratta neki e dicső sorokat, hogy Muki iránt táplált érzelmeit leplezze. Ismerte ő már az ilyen asszonyi ésjárát.

Midőn pedig Muki bontotta fel reménylő kebellet a maga levelet, s Pepi ékes betűi tüntek szeméi elé, dühösen így kiáltott fel:

— En nem, de Pepi igen. No a véletlen kezembe adta öket.

Tárczába tette a levelet s elment a „Bika” kávéháza, hól delutánonkint a város arany-ifjúsága szokott gyülekeni. Ott taláta Szécs Pepit is, kit feltűnést keltő szívelyességgel üdvözölt.

— A ravasz! — gondolta magában Pepi, — az asszony bizonyára észrevette már

Különfélék.

— Az 1884. évi városi költségvetés jóváhagyása a napokban érkezett vissza a helyi ügyek miniszterétől.

— **Drescher Rezső** ügyvéd úrnak felolvasása alkalmából szücs megvált a bari fűszárgyógyhelyesége a tagokkal és azon kívüli válogatott közönséggel. Felolvasása a jelenlévők elénk érdeklődése közt éppit a felolvasás astatiból, midőn megkezdte nagy fáradsággal összegyűjtött statisztikai adatokká bővelkedő, a kiállításokról általánosan szóló, első részlet felolvasásának. Nagy tetszést, sőt lelkesedést keltett azonban annak második része, a mely a rendezendő országkiállítás ügyének tett szolgálatot. Nagyon sajnáljuk, hogy azok, a kiknek tulajdonképen szólt, oly elenyésző számban voltak jelen, értjük az iparosokat. Sok igazságot, sok szép és jó tanácsot hallhattak volna. Szerző úr szives volt már a felolvasás estjén meg engedni lapunknak a felolvasás közzétételét, s mi fölöttébb hasznos munkát teljesített, midőn azt egész terjedelmében közöljük. Az általános részt csarnok rovataunkban, míg a betegezet lapunk elen találjuk, le olvasunk. — Felolvasás után **Királyi A. P.** a d. egy. tag úr a primitív szerkesztő oceanárián járt szót néhány csinos darabot megcímzett eredményül. Oceanárián többen is játszanak városunkban, s mi értesültünk, nem-sokára oceanárián-dütt-ét fogunk hallhatni. Bizonyára érdekes leendő.

— **A régi koreszáló-egylet** újra életre akar kelni, koreszáló helyül a pánuszit getti től kizemelve, mely hely minden tekintetben megfelel a célznak. A kik az egylet tagjává lenni óhajtanak, **Bodrog Gyula** ügyvéd úrnál jelentkezzenek. — Fel tehát derek helyi halifalnak!

— **A kir. Curia**, mint legelőbbi felolvasók Göröncz Ferenczét és Sternberg Mikst a választók közé felvenni rendelte, így most a választók száma 1004-ett lesz.

— **Szántársulatunk** elment. Bnc megalásdál a „Remete csemetéjén” aprát adni lehet. Mult szombaton tett házi előt. Balog Árpád jutalmazására Schiller „Hármas-kaj” címűk színe. A jutalmazott egy maga jászta mindkét Moor úr színe, et a mindenesetre nagy vállalat volt. Megelőbbi sikerrel oldotta meg feladatát. Vasárnap, ismét tett házi előtatást az „Órda-gyönyör” került színe. Lovárdy Ányos úr fordításban, új gyilászás előtatásban, a melyen még nem igen volt szándékunk. Egy darabot, melyhez helybeli úr neve van köve, így előtatott, a legnagyobb udartársalag, amely al-fenn menti fel semmi az igazat. Valjon nekünk-e erőll is tudomás a színeszeti lapok?

— **Kiállítási köztemények.** Bejáról eddige a következő kiállítások jelentkezték: a XV-ik csoportnál Wagner Antal köteles iparos; a XVI-ik csoportnál (únok) Páter Ferencz Vamitek és Kozella, Lajosch János, Pavceki Andráis cipészek, Bachman Ferencz kezűs, Stadler István cizmadiák, Meszaros Máté és Páter Ferencz szabók.

— **Czérbejegyzés.** Baját kareképzéstart módosított alapszabályai és újponan választott igazgatósági tagok, bej. a szabadtári ker. törvénysekkel f. é. június 30-an.

— **Kiállítási értesítő.** A Budapestben 1883-ban tartandó országos kiállítás érdek-

ben országzertre megindulván a mozgalom, a kiállítás sikere érdekében felette fontos, hogy feler az érdeket közönség a kiállítás ügyében törtélekről folyvást értesülve legyen. E czélob a „Gazdasági Mernök” című, nagy elterjedésű orvendő megokozású és műszaki helyül szerkesztésű „Kiállítási értesítő” cím alatt egy külön mellékletet indított meg, melyben a kiállítás vonatkozó minden hivatalos intézkedés, a bizottságok működése, az ez irányú társadalmi mozgalmak, közérdeklő felzárólatások stb. rendszeresen közöltek, ugyzntem a vidéki és külföldi fontosabb kiállítások is mellátásra találának — A „Kiállítási értesítő” a „Gazdasági mernökek” elválasztás-talban tartozék, mintegy nagyobb arányú rovatok kepezen, arra külön előzetni nem lehet, az vele jár a „Gazdasági mernökek”, melynek előzetési ára: egész évre 10 frt, leevére 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr. Az előzetések a „Gazdasági mernökek” kiadói-vatálába (Budapest, csülog-utca 8. sz. a.) küldendők.

— **Jó kályhatapas.** Semmi sem kellemetlenebb, mintha telén a szobában lévő kályha füstöl és a fa rosszul ég benne. A bajnak oka legtöbbször abban taláható, hogy a kályha irtára a szobafűtő hasadósok, lyukak stb. által összekötötesben van. A fűt, melyet rendszeren a kályhák betápasztására használnak, legtöbbször kiszáradva kihull, azután a kályha folyton füstöl, miért a betápasztást a tel folyamán többször kell ismételni. Úgy a csempé, mint a vaskályhákhoz kövtezőleg lehet a bajon segíteni. Egy két órányul darab szűhöz gyurjunk egy iv, tejből felátatott, sűrűke itatos papirt úgy, hogy az egész egyenmül tömteget kepezen. Az így nyert papir maché közé még keverjük 15 grammú törtöt konyhasót és ugyannyanú törtöt vasgallatot. Ezen kályhatapasz repedekek nem kap és sokáig tart.

— **A BUDAPESTI HIRLAP**-ot, melynek előzetési felolvasat lapunk má számának hirdetés rovatában közöljük, a legelőbbiben ajánljuk olvasónk figyelmébe. Főszerkesztője Csukás József és vezérkötője a legelő magyar iránta Kárá S. I. v. or. báró és Rákosi Jenő újak. Iránya minden ízében magyar nemzeti s teljes erővel azon van, hogy a magyarosokat terjeszse, a közszellem emelésére hasson, névös megalnak tanomasság és kezdeményezésen. Partedekeket nem szolgál, véleményességű, a hirdirője ez egyetlen vagyonát, csonkátalant megéri től és le egyaránt. Tarczaja változatos, a legelőben híres, a legelőben híres, csonkákában pedig a törtöt és eredeti regyeket egymást váltogatják. A törtöt nére utaljuk olvasónkat magára az előzetési felolvasára.

Csarnok.

Az országos és világ-kiállításokról.

(Drescher Rezső úr felolvasásából.)

— Az országos és világ, társadalmi létök teljességben és többleddal kifejtése s közgazdaságilag nem kevésbé jelentékeny, mint jogilag fontosabb rendezésénél fogva a nép és államélet egészében kitűnőbb állást foglalván el, ezek más községek, az államélet más közleletére nézve, és illetve ezekkel szemben az anyagi és szellemi művelődésnek göcspontjait képezvén; az ország városai, mondóm, kell hogy a nemzet izlésének, tudományának, művészetének, iparának, kereskedelmének és

Mikor a társaság oszladni kezdett, a két vezetőjű félrevozt.

— Ezvidék halgatva tekintettek egy másra. Vagyé Muki megszólalt:

— Úgy látszik, bennünk jól felülte-tett ez az asszony.

— En is úgy nézem a dolgot.

— De mit tgyünk.

— Hallgassunk, az lesz a legjobb.

— És a szézen? — En nem túrom, kihívom Vedrest.

— Szerenestlen! — Hisz akkor az egész város egy hópogácsa csak erről az esetről fog beszélni, a mi nem lesz valami d. eszt dolgot. Míg ma egy Vedresen és az az asszonyon kívül senkinek sincs a dolgotul tudomása. És ök sem igen fogják el elmoudani senkinek.

— Ebben meg nekem van igazad.

— Tehát?

— Zsebre vágjuk a dolgot és halgatunk.

— A következő vasárnap befejeződött a polema a „Tovolyai barharang” és a „Nyári tarogató” között, mindkét-öt visszavonta udvarrészszágal.

— Néhány nappal ezután Szűcs Pepi és Kasó Muki Budapestre utazott farsangból. A régi jó viszony ismét helyreállt közöttük.

— Midőn hat év múlva fűvárosban szerezte egészen új divatu stardinggal és szokásokkal Tovolygre visszajöttek, újra elakartak foglalni régi állásukat, de mindenfélle mosoly-lal és sajtárszere tekintettel fogadták őket.

— Háha, semmi sem maradt tőlük a nap alatt. Hol az emberek nem beszéltek, ott a haraszt zörög. Pedig az sohasem zörög hába.

— Az a csorbát, melyet ez a felsőlés ütött a két vezérjű tekintélyén, sohasem tudták kiköszörni.

— Tán jobb is volt rájuk nézve; megkomolyodtak. Még jöfene nyársalagor válhattak belőlük.

— És akkor még merre valaki állítant, hogy nincs igaz a franczának, midőn azt mondja, hogy mindenkiben „Keresés az a s z z o n y t i”

egész belső élete fejlettségének, erejének ép oly hí fokmérőjét, mint hatalmas tényezőjét képezék; és azért kell, hogy e magasatos nemzeti hivatásról felelő tudatában, az ország minden érdemes városa, és a városok minden érdemes polgára, az eredmény sikerrel biztosítani, tenyet emelni szent kötelességnek tartsa olyan alkalmakkor, mint az 1883-ban megnyitandó országos kiállítás, a midőn az ország, Budapest piacán, a nemzet szellemi és anyagi erejének, kulturális fejlettségének értékeit vizsgálhat készil letem a művelt külföld előtt.

— En részemről, mi kijálatni valóm sem levén, e kötelességet akkép kívántam lenni, hogy e dízes körben, ez értékeit vizsgálva statisztaiának történetét, élyeit, tárgyait, modozatait, keresetlen szavakban, röviden elmondjam, s illetve azoknak, kik e tekintetben tárgkozva vannak, becses emlékeztetőbe visszahívjam — mert minden hír — és népzsereves keresést letve, egydülül célozm az, miert az előadás hezagossága iránt is becses elnezősok számított, a tervezett kiállítás eszméje iránt érőt, bátorságot, lelkesedést gerjeszteti, és a tényleges részvételre, kérvé, kitartásra bírni, serkenteni.

— A jól teljesített kötelesség megnyugtató tudatában bírnak legszebb jutalmamat, ha e célozmot csak bármennyire is elernem sikerülend.

— A kiállítások előpostái a városok és versenyei voltak, melyeköt művészet és ipartudatok és társulatok rendezték.

— Ilyen kiállítás volt, hogy a régi hajdan-korba messzire ne tévelegjünk, szőnye, takarók és ehhez hasonló gyártmányok tekintetben először 1796-ban Londonban, a mely azonban még meglehetősen a vásár jellegű volt.

— Páris mondta ki és testetít meg először az eszmét, hogy a tökéletesebb mű érdem és elismerésben részesüljön — az 1798-iki országos iparkiallítás. Mily kicsinyeszerű volt azonban ezen kiállítás következtétől abból, hogy benne csak 110 kiállító alig egy-két darabúll volt részt.

— A szunyó-dó termelési erők hatalmas kibontakozásának jelen századában a munka kivívott szélesbbség, a gyümölcsöt mind megtermelő szorgalom csodáit vívte már azon városokra, miket kiállítás néven, München 1818-ban, Dresden 1824-ben, Berlin 1827-ben, Prága 1828-ban, Bécs 1835. és 1839-ben, Moszkva 1859-ben, Madrid 1841-ben és melyeket Franciaország megheltesen egymás után és csaknem minden jelölténekvény-városában 1801, 1806, 1819, 1823, 1827, 1834, 1839, 1844, 1849-ben és különösen azon kiállítások, melyeket Németország, névszerint 1833-ban Mainz és 1834-ben Berlin rendezett, mely többin már 30000 kifizelt volt részt.

— Anglia eleinte megkülönböztető állást foglalt el, és csak midőn a kiállítások praktikus eredményét észlelte, tón 1743-ban Manchesterben, 1845. majd 1847-ben, majd ismét 1849-ben Londonban jól szervezett országos kiállításokkal kísérleteket, melyeknek sikerét felismerve, ebrédtt annak tudatára, hogy hisz az ipar- és kereskedelem terén századokot át kivívott érdemeinél fogva őt illeti a haladás zászlójával uttoró lenni — nagyobb szabású kiállításokról gondoskodott. Ö benne fogamzott meg oly kiállítás eszméje, mely az összeméréség fejlettség mérvének hí bizonyítékát, élő képt nyujtsa, és mely midőn nemzetet a tökéletesedést felé tovább törekvésében irányt nyujtó magaslatra emeljen. Ö benne fogamzott meg a világkiállítás eszméje. Paxton terve szerint készítve, 1799-ban megnyitott 2000 termet (összesen 319.000 □ab tértárgysággal) magában foglaló országü üvepalota, mely úgy a koncepczió nagyszabású, mint a kivitel remek voltánál fogva a művelt világ városok csodája volt, és melyben már 14.837 kiállító jelent meg.

— Ez eredményen telkesülve, nem-sokára 1853—1854-ben New-York és 1854-ben München is világkiállítás rendezett — de előbbinél a polgárháborúnak már hamu alatt sistszög parazsa, utóbbinál a kiüttt járvány nem engedte a kellő gond és erők kifésztet, és azért nem sok haszonnal jártak.

— Annál fényesebb és szemkápáratóbb volt az 1853-iki nemzetközi kiállítás Párisban, melyen 20.709 kiállító volt részt a 955.000 □ab területet magában foglaló, roppant kiállítási palotában.

— Anglia nem térhetett Páris tulszárnyalását, csakhamar 1862-ben ismét kiállítás rendezett, melynek palotája 998.000 □abnyit területet foglalt magában, és melyen már 28.000 kiállító volt részt. Ez valóban, e kiállítás nem levén annyira nemzeties jellegű, mint a párisi, már ez oknál fogva is az ipar és kereskedelem fejlettségében sokkal szélesebb körben keltett éleket lendítet, mint amaz; — másrészt nekint nemcsak eznyeny ezer új iparágnak kifejtett csodás bűnyös nyujtott megkapó nagyszerűséget a bányó szemnek és kutató értelemnek; hanem az 1851-ben szerzett tapasztalatok nyomán Anglia kiváló ingeniuma és előbbi tapasztalat, mely tanulmányon nyuzvo rendszeresség világművészit tökély csodás egészszé teremték e kiállítás már London azon kiválóan előnyös helyzeténél fogva is, mert nincs a világon város, mely fekvésének természeténél, anyagi és szellemi erejének hatalmaságánál a világ minden irányából itt keresztes közlekedés nagyszerűségénél fogva kiállításokra annyira alkalmas volna, mint London.

— Megkísérlette Konstantinápoly is 1862-ben, Opporto 1862-ben, Dublin 1863-ban világkiállítás rendezni, de ezek eredménye a most nevezetkehek képest ép oly kevésbé vehetők hasonlatosá, mint a hogy miden kaprázatóbb eredmény nélkül maradtak azon országos kiállítások, a melyek immár mindenütt lábra kaptak, mint a florenzi, odessai, bécsi, berlini, boroszlói, düsseldorfi, gráci, nürnbergi stb. gazdasági, ipar, művészet, virág, selyemtenyészési, általános és különös kiállítások.

— Egydül a bécsi és párisi világkiállítás volt ismét az, mely 1873-ban és 1878-ban a művelt világ csodálatát vitva ki magának, mely utóbbinak taglalása azonban, hogy ismétlésekbe vinne — a jelen alkalmiság által szűkre szabott körön meszelt kiállítás — az előbbit pedig közülnök sokkal többen ismerik, de különben is mindkettőtől egy egész iradalom áll rendelkezésre, semhogy ezek le irásával önököt fárastani maguának megengedhetnem.

— S ha önök kérdik, uraim, hogy a nép és társadalmi élet kívánalmait és szükségleteit, az egyékek és köznékek érdekeit arányban álló azon roppant munka és pénz-füldozat, azon ép oly belterjes mint tömeges termelés, mely a kiállítások világot országos piacán vására kerül, azt kell mondanunk: bőségesen igen, sőt a szellemi és anyagi haszon a kiállító egyekere és országokra, egyáltalán a közre oly jelentékeny, hogy nemcsak nincs művelt állam, művelt ország, de ma n a világ van valamire való város, tehát alig van az állam életének szám-bavhető közlelete, mely a művelődési faktoroknak ilykepen feleje irányuló tendenzia, tehát ill kiállítások czelszerűségének szükség-e elől elzárhatóznék.

— Szellemi haszna ugyanis e kiállításoknak abban áll, hogy az emberi tevékenység, az emberi erők és szellem érvényesülésének ezernyi ezer irányában, sőt egy és ugyanazon irányban is az individualitás anyai millió sokféleségével és sajátosságával túlul lenni kiállításokon, hogy ezek váloságok tiházt képezik a nemzetgazdaságnak és statisztikának, tehát épen azon tudomány-ágaknak, melyek az államélet és igazgatás legmegbizhatóbb tanácsadói, különösen a pénzügyi és közköztársi politikában.

— De nemcsak a tudomány, az emberiség és megközelíthetetlen szellemi tökéje, veszi ki a maga hasznát, kamátát a kiállításokból, hanem kiveszi azt magának azon sok ezer és ezernyi egyes is, ki mint rendező vagy kiállító vagy akár csak látogató is vesz azokon részt.

— A legválogatosabb izlésű tárgyak pusztaszemlélete is oly élénk és maradóan benyomást gyakarol felkünkre, mely nyugodni nem hagyó tudványt gerjeszt, kísérletre biztat, sikerre vezet.

— Aztán az egyik építkez, a másik furfarag; az egyik nyelvetek tanul, a másik az éjjeli mécsnél ül és tervez, hogy a kiállítások illően megjelenhessen — és így a kiállítások minden egyesre kínálkozó alkalom levén szellemi tökéjének öregítésére, ezen ezernyi ezer hatás az összszere nézve roppant művelődési tényezővé magasodik.

— Közvetlenebbül éreztet haszna azonban a kiállításoknak az, mi öket tulajdonképen teremt, nagy horderjűvé és az egyszeres kiválóan vonzóvá tevő — az anyagi siker, vagy mondjuk ki keréken: a pénzbeli haszon, melylyel azok rendező, kiállító és látogatóra nézve egyaránt bírnak.

— A rendezők haszna ugyanis mindig a köznek rovására van, mert a kiállítások magasabb nemzetgazdasági és társadalmi feladatát szűkebbül kalmár tekinteteknek alárendelni nem megengedhető dolgot; — de ha a kiállítás idő- és helyszert, ha ugyanis a politikai és társadalmi viszonyok a köznek figyelmet másfelé nem vonják el, a hely egy nagyobb kereskedelmi összeköttetés központját képezi és a rendezés az általános és különleges népeleti viszonyokat helyesen számba veszi — az anyagi eredmény nem szokott elmaradni.

— Ha elmarad páne ha mint a bécsi 1873-iki kiállításnak 382.000 frt, a párisinak 190.000 frt deficijté volt, úgy ennek csak a rendezésben kevesebb korlátkintés vagy kedvezőtlenebb forgalmi konjunkturák lehetnek okai; mert általában lukratív vállalatnak bizonyult a kiállítás a vállalkozókra nézve is, mert pld. a mi pénzünkben szerint a mostani árfolyamban át számítottan a miliónó (1801) 37 600 frt, a gráci (1880) 43 000 frt, a düsseldorfi (1880) 131.480 frt, a stuttgati (1880) és a nürnbergi (1882) 180.000 frt, a berlin (1879) 346.860 frt tiszta hasznót jövedelmzett.

— A látogatóknak, helyesebben a szemlézőknek, illetve a nem kiállított termelőnek haszna az hogy az üzleti élet az egydarság beköböl mindinkább kiszabadulván, a verseny szabadsága így piacokon a legszélesebb teret nyer, és hogy az anyai módon, anyai által kiállított ipartermek együttes birálatá, hozzáértelése, a loyozást közönségre nézve az árak és az árak összehasonlítását, s így a szükségletek beszerzésének czelszerűségét a legelőbb módon teszi lehetővé, és végül, hogy ekkéi-ül kiállítások a pusztán szárazkoni ment nem kiállító termelőben is a jövő vásárló alkalmakra erőt, bizalmat öbrésztnek, ismeretet, tökélyt fejlesztenek.

— A kiállító tevékenységnek motívuma azon anyagi előny és az elismerés maga megtisztelő jutalma, mi a kiállított tárgyköt

BUDAPESTI HIRLAP.

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztők és kiadótulajdonosok:

E16. évfolyam. Ár: Egész évre 14 ft., félévre 7 ft., negyedévre 3 ft. 50 kr., egy hóra 1 ft. 20 kr.

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep utáni napokon is.

CSUKÁSSI JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., kalap-utca 16. sz.

A „BUDAPESTI HIRLAP” nem pártlap.
Pártja — olvasóinak kiterjedt köre. Szolgálatokat nem kíván se kormányának, se jobb, se balpártnak tenni, csupán a közönségnek és, ami ugyanaz, az országnak. Miből álnak ezek a szolgálatok? Elő sorban abból, hogy mindenről ami az országon belül vagy kívül akár politikai, akár társadalmi, akár művészeti, akár tudományos téren folyerül: **híven, pontosan, gyorsan, röviden, de mégis kimerítően és részrehajlás nélkül értesítse közönségét.**

E tekintetben egy hazai lap sem utoléri felül a „BUDAPESTI HIRLAP”-ot. Vannak a nagyobb és drágább lapok, melyek terjedelmesebben tudósítanak, de nincsen, mely pontosabban és pártatlanabban adná értesítéseit.

A „BUDAPESTI HIRLAP” olvasó közönségén és iron kívül nincsen senkinek e kerék földön lekotelezve, se osztályának, se pártjának, se kormányának, se nyilvános vagy magán társaságoknak: a „BUDAPESTI HIRLAP” a legfüggetlenebb lap Magyarország fővárosában, ahol az egyik lap a pénzvilágnak, a másik egy-egy hatalmas vasútnak s más ny vállalatoknak, a harmadik a kormányának, a negyedik a zsidóknak, az ötödik egy-egy felekezettnek, a hatodik a szabadkőműveseknek, a hetedik, nyolcadik egy-egy pártjának a jármút viseli.

A „BUDAPESTI HIRLAP” csak csak egy hatalmaság parancsol, az diktálja vezérékkeit, az szabja meg magatartását, s e hatalmaság: a nagy közönség és az ország azonos érdeke.

Ennek tesz szolgálatot, aki a „BUDAPESTI HIRLAP”-ot pártolja. Nekünk nincs kitől félnünk, nincs kitől remélnünk, kivéve olvasó közönségünket, a mely itél szavaink és cselekedeteink felett.

A „BUDAPESTI HIRLAP” rendes tartalma a következő:

- I. Politikai és társadalmi vezércikkék.
- II. Tudományos, ismeretterjesztő és mulató tárcák, mindennap rendszeren kétfő.
- III. Az apró politikai hírek a fővárosi ügyek, az egyesületek, a művészek rovata.
- IV. A fontosabb események bővebb leírása külön cikkekben.
- V. Távirati tudósítások.
- VI. Napi események rovatán.
- VII. Közgazdaság.

Január elsején megkezdjük gróf Teleki Sándortól: **A VÉN DADE** című rendkívül érdekes czigány regényt.

A „BUDAPESTI HIRLAP” rendes írói:
CSUKÁSSI József szerkesztő, b. KAAS Ivor, gr. TELEKI Sándor szerkesztő, RÁKOSI Jenő, LAJOS Pál, BENEDEK Elek, BERÉNYI László, KACZIANY Géza, RÁKOSI Viktor, SZOKOLAY Károly, dr. VÖLFF Vilmos.

Rendkívül akkora kkor lapunk rendes terjedelme, a mely 12 oldalnyi, hol egy fél, hol egy egész ívet kibővíti. Nagyobb ünnepekre ünnepi számokat adunk ki a feldolgozott hírlapi anyag mellett becses és érdekes tartalommal.

Kiváló események szerbelyere külön tudósítást küldünk, akik ügyességük és megbízhatóságuk által egyaránt lekotelezzik a közönséget és a szerkesztőséget. Bécsben, Berlinben, Párisban, Londonban rendes tudósítónk vannak, a kik közvetlen bejuttatások alapján adnak hírt arról, a mi a világvárosok előtt foglalkoztatja.

A „BUDAPESTI HIRLAP” a legelőcsőbb politikai, szépirodalmi, társadalmi és gazdasági napilap
ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre 7 ft. — Évfolyamra 14 ft. 50 krajczár — Egy hóra 1 ft. 20 krajczár.

„BUDAPESTI HIRLAP” Budapest, kalap utca 16-ik szám alatt.

Tisztelettel ajánljuk a „BUDAPESTI HIRLAP”-ot, első és vendíthetetlen hirdetőjét a magyar nemzeti állam érdekeinek, a t. magyar közönség lekotelező figyelmébe.

CSUKÁSSI JÓZSEF, RÁKOSI JENŐ,
a „Budapesti Hírlap” kiadó-tulajdonosai.

MUTATVÁNYSZÁMOKKAL SZÍVESEN SZOLGÁL A KIADÓHIVATAL.

Berlin. Hoff János csász. kir. udvari maláta-készítmények gyárosa Bécsben. Szt.-Pétervárr.

Hoff János-féle malata-kivonati egészségi sör. Az általános egészségös, mell és gyomorhajók, sorvadás, veseregység s az altesti szervek rendetlen működését ellen. A legbizalmas bizonyított erősítő szer tudóknak mindennemű betegségek után. Ára palackonként 50 kr.	Hoff János-féle malata-kivonat melleczukorkák. Felhatalatlan a köhövés, rekedtség és elnyákosítás ellen. A szívtalan hamistások vegyes kecs csomagolása és a valódi maláta kivonat csuklósak végjegyére (a feltaláló arczképe) kell figyeltetni. Kecs csomagokban 90, 30, 15 és 10 kral.
--	--

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készítmények belföldi egészségügyi kialltásának London, 1881. érdem oklevele.

Aláírók:
Ő felsége Viktoria angol királyné. — Királyi ő fensége az Edinburgi hercege. — Spenser, a kiállítás elnöke. — John Eric Erichsen a bizottság elnöke. — Judge Mark H titkár.

Hoff János-féle koncentrált malata-kivonat. Mell- és tüdőbajok idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biztos siker, s igen kellemes szer Palackonként 1 fttal és 60 kral is.	Hoff János-féle malata-csokoládé. Testi- és ideggyengeségben szenvedő egyéneknek feltétlenül tápláló és erősítő. Ez igen kellemes ízű kiválóképen ott igen ajánlható, ahol a káré élvezete márt nagyon izgatott legyen tilva. 7, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100 kral.
---	--

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhajók elerőlenedés, lesoványodás, emésztési gyengesség ellen a legbizalmas bizonyított erősítő szer bármely betegségből üdülők számára.

58-szor kitüntetve alapítottól 1847-ben

A valódi maláta kivonat készítmények feltalálója s egyedüli készítője

Hoff János cs. k. udv. szállító urnak, cs. k. tanácsos,
Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállítója. Bécs, I. gyári raklar: Graben, Bräunerstrasse 8. Gyári helyiség: Grabenhol, Bräunerstrasse 2

Elismert nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyéneknek részéről 1882-ben császári ő fensége Károly Lajos főhercege, király ő fensége a valesi hercege, Ligne hercege az oldenburgi hercege, a reussi hercege, Perenczy kasszony, királyné ő felségének felolvasója, Maria Valeria főhercege ő fensége angol ne. ve önéje, a Metternich család, Cham-Gallas, Karacsony, Rathányi, Rommer ő nagyméltosága Philippovics tábornagy, gróf Wurmbbrandt, sat. sat. Ajánlja orvosi tekintélyek által, márt dr. Bamberg, Schrötter, Schmitzer, Gramschstein s számos márok által bécsben.

Or legújabb gyógyjelentés és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Meg ma is örvevndünek. A feltüntetett szót szavak.)
Tekintetes ur! Töltsen egy évig szelket az általános gyomorlunában és köhögésben, haszaltan volt minden gyógyszer, mely csak az ön kitalált Hoff János-féle malata-készítményeit nem használta; utána hónapja köhögés teljesen megszűnt, étvágyam ismét megjött s egészségem az ön Hoff János-féle malata-kivonattal egész egy sora által tökéletesen helyreállt. Fogadj legforróbb köszönetem. Egyidejűleg egy magyar nyelven azt köszönet-iratot mellékelek, sziveskedjék azt nálam szelcsébb nyelven elterjesztetni.

Dr. Nagy Alajos, plebanos.
Tekintetes ur! Főképpen az ön Hoff János-féle malata-kivonati egészségi söréből 13 palack s két zacskó malata-melleczukorkának posztumával kellett való azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudatom, miszerint az ön gyártmányt igen szívesen használom s azok nekem igen jut is tesznek s gyógyhatások. Mély tisztelettel Szt.-Andrá, Vilách mellett, 1883. szeptember 5.

Orvosi gyógyelismérés. Peichl M. igazgató.

Tekintetes ur! Van szerencsem önnek azon kellemes tudósítást tevetni, miszerint a Hoff János-féle malata-készítmények eddig meg valamennyi betegemnél, kik legelőször bántalmak elvagyhiány s emésztési bántalmakban már régebb idők óta szenvedtek, a legsikeresebbnek bizonyultak, s ezeket is újolt lekereken utol, posta utánál mellett „Gustavik János unak írtam: „Kérem, küldjön nekem a Hoff János-féle malata-csokoládékat, melyeket a Hoff János-féle malata-csokoládékat a megküldésére Grottan, 1883. szeptember 9. Mély tisztelettel.

Dr. Frőde József, gyakorló orvos.

Óvás! Csak valódi Hoff János-féle maláta gyártmányokat kell kérni, az cs. kir. kerék törvényszékén Ausztria-Magyarországban bejegyzett jeggely (a feltaláló arczképevel) Mas nem valódi készítmények eddig meg valamennyi betegemnél, kik legelőször bántalmak elvagyhiány s emésztési bántalmakban már régebb idők óta szenvedtek, a legsikeresebbnek bizonyultak, s ezeket is újolt lekereken utol, posta utánál mellett „Gustavik János unak írtam: „Kérem, küldjön nekem a Hoff János-féle malata-csokoládékat, melyeket a Hoff János-féle malata-csokoládékat a megküldésére Grottan, 1883. szeptember 9. Mély tisztelettel.

Főraklar: BAJA: Michlits István. **CSERNAVA:** Knéffy F. **SZABADKA:** Stokoyits Domo özv. **MOHACS:** Schlesinger M. **ZOMBOR:** Gallé Emil gyógyszer. **KALOCSA:** Behr, Lipót **PAKS:** János Flórián. **SEGESZÁRD:** Balin Adolf. **TOLNA:** Eisenhart Gyula és úgy az ország legtöbb győgytáiban.

Páris. London. Budapest. Grac. Hamburg. Frankfurt a Majna mellett. New-York.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomtatás Eszék.

Valamennyi Hoff János-féle maláta készítmény 58-szor lett császárk és királyk által kitüntetve.

Uzletalkatási éve 1847.